Kvinnor Svenska kyrkan

Kvinnoglöd

Nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan Nr 3 2021

Heliga bilder målade av Christinas hand

Ikonografen Christina Lundström fyller det gamla baptistkapellet i Åkerby norr om Uppsala med ikonkonst och fiolmusik.

Handens rörelse kan förmedla något av det gudomliga.

– Ett penseldrag på en ikon är som ett stråkdrag på fiolen, säger Christina, som tillika är fiolpedagog. Gunilla Löfgren har träffat henne, som här berättar om sitt ikonmåleri. Sid 3

Christina Lundström målar ikonen Fraciskus julkrubba. Foto: Privat

Tio kvinnor från tusen år

Tio kvinnoporträtt, ett för varje århundrade i kyrkans svenska historia, bildar höstens utställning i Uppsala domkyrka, In the Shadows of a Thousand Years. Konstnären Christine Clifstock har skapat ett audiovisuellt och interaktivt konstverk som uruppförs hundra år efter att kvinnor för första gången kunnat utöva sin rösträtt.

De tio kvinnorna har skapat konstnärliga verk, berikat naturvetenskapen, format teologiska idéer, styrt samhällen och fattat beslut som påverkat människor i deras samtid och in i vår tid.

Clifstocks gestalter är utförda i skir glasgravyr, olja och bladmetall. Tillsammans med kompositören Helena Andersson Bromanders musik presenteras de tio kvinnorna i ett ljudlandskap med ytterligare dimensioner.

Under vernissagen den 1 oktober samtalade kulturjournalisten Ulrika Knutson med konstnären. KviSk representerades av Gunilla Löfgren. Utställningen pågår till den 21 november.

Berit tog valet i egna händer

Så är kyrkovalet över, och väljarna har sagt sitt. I både kyrkomötet och i stiften har de tunga politiska partierna förlorat mandat, dels till opolitiska nomineringsgrupper, men även till miljöpartisterna och, framför allt, till vänstern, ViSk.

I Kinda pastorat i Linköpings stift såg en ny nomineringsgrupp dagen. Den tog tre mandat från det hittills enda alternativet, Kyrkans samlingslista, som fick tolv.

Det var Berit Horned som drog igång den nya listan med varannan damernas, män och kvinnor i alla åldrar. Sid 2

Mer i detta nummer:

Vikten av att arkivera Sid 2
Anna Bohlin skapade det första kvinnoförbundet Sid 4
ICAN och Alva Myrdal Sid 4
Tacksamhet och ljuständning i Västerås KviSk Sid 4

KviSk fokus 2021: Skapa delaktighet

andlighet – engagemang – gemenskap – kvinnokraft

Vikten av att minnas våra förmödrar

”…övervinna sin skygghet, lära sig tala ut på ett naturligt sätt om andliga ting /…/ dryfta vad som behövs och kan göras inom församlingarna.”

Citatet beskriver en del av Anna Bohlins tankar när hon grundade Härnösands stifts kyrkliga kvinnoförbund 1942. Mer om henne finns på sidan 4 i detta nummer. När jag läser om Anna Bohlin på kvällen den 3 oktober, nyss hemkommen från vår konferens Höstglöd, känner jag att det hon ville då till stor del är det samma som vi vill idag.

Krönika

Att prata fritt om Gud

Att samtala på ett naturligt sätt om andliga ting, det är vad som sker när vi ses, som nyss vid höstmötet på Flämslätts stiftsgård i vackra Västergötland, och som i olika sammanhang där Kvinnor i Svenska kyrkan finns. I Lunds stift heter det *Kvinnors gudsprat* och i Linköpings stift *Fripratarna*, för att ta ett par exempel.

Anna Bohlin såg också framför sig hur kvinnor skulle dryfta vad som bör göras i församlingarna. Även den viljan delar vi. Och liksom hon engagerar vi oss i samhälleliga och internationella förhållanden.

Betydelsen av arkivering

Ibland hör vi att kvinnor inte längre behöver organisera sig, jämställdheten är fixad och klar. Så är det naturligtvis inte. Den måste vinnas igen och igen.

Under Höstglöd kom en viktig fråga upp som har med detta att göra: Arkivering! Spara brev, dokument, protokoll med mera för framtida historieskrivning och forskning!

När vi detta år firar 100 år av rösträtt för kvinnor i Sverige, lyfts kvinnorörelsens frontfigurer från förr fram. Att vi kan lära känna dem och deras tid är mycket tack vare arkiven. På samma sätt måste vi och vår tid lämna spår till dem som kommer efter oss. Alltså: Arkivera!

Första helgen i oktober kunde vi alltså ha höstkonferens på Flämslätt. Det var så befriande och berikande att träffas ”på riktigt” efter lång tid med digitala möten. Vi kände nog alla att vi har en bred och kunskapsrik grund, en tro och en gemenskap att hämta kraft ur och massor att lära och utforska, och att vi gör det tillsammans.

Jag önskar oss alla en höst rik på möten, samtal och framtidsplaner!

I tro och förtröstan
Bulle Davidsson
Ordförande i KviSk

Berit vill öppna för samtal åt alla håll

En ny nomineringsgrupp i Kinda pastorat knep tre mandat i kyrkovalet med 22 procent av rösterna. Tidigare har Kyrkans samlingslista varit ensam herre på täppan, men har från nyår bara tolv mandat.

Kvinnorna har fört en undanskymd tillvaro, men hos den nya Levande församlingar i Kinda pastorat, är det varannan damernas som gäller.

Berit Horned, KviSk i Linköpings stift

– Det fanns inte mycket att välja på med Kyrkans samlingslista, säger Berit Horned som tog initiativ till den nya nomineringsgruppen. Hon är första namn på listan som innehåller sex män och sex kvinnor. Hon ville att det skulle finnas alternativ till de inarbetade namnen, flera kända partipolitiker, hos Kyrkans samlingslista, som visserligen fört fram en kvinna som första namn, men där alla de ”tunga” etablerade personerna är män.

– Det saknades namn på listan, personer som är aktiva i pastoratet och som framför allt vill öppna upp för samtal åt alla håll. Vi vill också att kyrkorådet ska tala för hela pastoratet, för alla fem församlingarna. I dag får varje församling tala för sig själv.

Något som kan bli ganska ojämlikt, den minsta församlingen har några hundra medlemmar och den största, Kisa, över 3 000.

– Vi vill också att det pastoratet gör ska hänga ihop med stiftets arbete, både jag och vårt andranamn Anders Lind är i stiftsfullmäktige sedan tidigare. Berit hänvisar till att biskop Martin Modeus i Linköpings stift är duktig på att samla alla krafter, med motton som Att vara kyrka och Levande församlingar.

Det saknades namn

– En tradition i pastoratets Kyrkofullmäktige har varit att man inte behöver engagera sig så mycket. Verksamheten sköts ju av kyrkoherde och de anställda.

– Vi menar att kyrkoherden ska leda medan vi förtroendevalda engagerar oss på djupet i budget och verksamheter och styr mot utsatta mål.

Tack vare ideella krafter

– Vi vill också se över tillgängligheten i våra kyrkor. Tack vare ideella krafter i Horns församling har vi lyckats hålla kyrkan öppen varje dag under pandemin, säger Berit Horned.

Även tillgängligheten till kyrkans skog är viktig för Levande församlingar i Kinda.

På Levande församlingars lista har samlats namn på män och kvinnor i alla åldrar, den yngsta är 29 år.

– Vi vet också att fler unga än vanligt röstade i kyrkovalet här, säger Berit Horned som är nöjd med valresultatet.

– Det är så roligt! Vi vill tillföra nya engagerade människor. Vi ska vara ute mer, visa oss mer ute ”på byn”.

Hon ser sin grupp hellre som att de kompletterar än konkurrerar med den etablerade nomineringsgruppen.

– Vi har nog samma mål, men inte samma arbetssätt och metoder.

Elisabeth Enger, redaktör

Kvinnoglöd nr 3/2021 Årgång 11. Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan KviSk och ges ut 4 ggr/år, även på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se. Nyhetsbrevet trycks på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg.
Manusstopp för nästa nummer: Fredagen den 5 november 2021
Ansvarig utgivare: Bulle Davidsson. *Redaktör:* Elisabeth Enger. *Redaktionsråd:* Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp, Karin Burstrand, Göteborgs stiftsgrupp, Ragnhild Greek, Stockholms stiftsgrupp
Redaktionens adress: Elisabeth Enger, Låbyn Hagen 501, 662 92 Åmål. Du kan även mejla till eenger.hagen@gmail.com

Bilden bär budskapet

– Ett penseldrag är som ett stråkdrag över fiolens strängar, säger Christina Lundström som målar ikoner i gamla baptistkyrkan i Åkerby.

Ikoner är ofta vackra bilder, som talar direkt till oss liksom också annan konst kan. Men ikonen gör något mer – den skapar en kommunikation med betraktaren, som får del av nåden att bli sedd. Du möter en blick som ser dig, precis där du är i livet, med sorger och glädjeämnen. Inte undra på att så många människor genom århundradena älskat och vårdat ikonen som sin kanske dyrbaraste ägodel.

Ikonografi, ikonmålning, är främst förknippat med den ortodoxa kyrkan, så jag frågar Christina Lundström i Åkerby strax norr om Uppsala hur det kom sig att hon ville ägna sig åt denna konstform – bysantinskt konstmåleri. Jo, det var en ren tillfällighet. För att få träffa sin mor som var konstnär, lite extra, infann hon sig på samma kurs som mamman anmält sig till i ikonmålning. Det var i Rågsved i Stockholm och fader Johannes var deras lärare.

Måleriet var mer som en trevlig bisyssla vid sidan av Christinas musikutbildning. När hon var färdig fiolpedagog, kände hon ändå att hon ville ta ikonmålandet till en annan nivå. Hon fick hjälp av sin lärare att ordna alla papper för att söka till konsthögskolan i Aten och så reste hon till Grekland med sina alster och fylld av glada förhoppningar. Men på konsthögskolan ville de inte ens ta emot hennes ansökan. Underligt tyckte man. Vad hade en svensk ung kvinna där att göra? Bysantinskt konstmåleri kunde knappast vara något för en nordbo, så långt ifrån den ortodoxa kultursfären!

Skam den som ger sig – Christina lyckades få kontakt med professor Xenopoulos och han gav henne en möjlighet att ta sig vidare. Kravfyllt men dock: Hon måste lära sig grekiska (gammal- och ny-). Hon skulle samtidigt som privatist följa årskurs ett, som Xenopoulos ledde, och göra ett antal prov, men efter ett år hade hon lyckan att bli antagen till högskolan, där hon sedan blev grundligt skolad under ytterligare tre år.

Skapat av hennes hand

Hon fick lära sig om rätt lutning i centreringen, om vinklar och symbolik, al fresco och mycket mycket mer. Allt tycks vara så grundat i teologin att jag vill kalla Christina bildteolog! Hon är så djupt tillhörig sin skola att hon inte får signera sina verk med enbart sitt namn, utan måste skriva att den skapats av hennes hand. Bland hennes verk: Birgittatriptyken och Luthertriptyken, vilka visats runt om i landet – den förra därtill ända nere i Rom. Just nu i år: Skapelsens triptyk i Strängnäs domkyrka och Franciskus julkrubba – 25 bilder i en adventskalender, som anknyter till namnen 1 - 25 december.

Christina beskriver sitt målande som ett kall, en uppgift som hon inte tjänat så mycket pengar på, men som är viktigt eftersom det är ett sätt att sprida hopp och peka på den gudomliga närvaron. I vår tid när det är så mycket ord kring kristen tro är det viktigt att få möta den närvaron genom blicken i de heliga bilderna, säger Christina Lundström.

Text och foto: Gunilla Löfgren

Christina Lundströms hemsida
https://ikonograf.se/

Tema i detta nr: Kvinnors rörelser

Några av ikonerna ur Franciskus julkrubba*: Från vänster Duvan – Anden den 7 december, Rosorna som blommade på vintern den 12, Adam den 23, Martin Luther King den 10, Moses den 20 december.*

Samlade goda krafter mitt under brinnande krig

– I denna hårda tid måste vi samla alla goda krafter till strid mot ondskan i alla dess former, och till värn för godheten och barmhärtigheten. Ett redskap för kampen för Guds rikes seger i mänskligheten ville Härnösands stifts kyrkliga kvinnoförbund, HSKK, vara.

Så talade Anna Bohlin, biskopinna i Härnösands stift, den 5 september 1942 medan Europa plågades av krig och ockupation, vid grundandet av stiftets kyrkliga kvinnoförbund.

Anna Bohlin, var drivande i att skapa Svenska kyrkans första, kvinnoförbund. Hon såg förbundet som en möjlighet att samla kvinnor från syföreningarna för att övervinna sin skygghet, lära sig tala ut på ett naturligt sätt om andliga ting samt kristlig fördjupning i studiecirklar och bokringar och diskussionsklubbar. Kvinnorna skulle också dryfta vad som behövdes och kunde göras inom församlingarna.

Kvinnorna måste ta ansvar och verka för en annan ordning i samhälleliga och internationella förhållanden.

– Just för att det finns så mycket ont i världen måste de goda krafterna organisera, kvinnorna måste med kraft föra fram de kristna idealen.

Anna var översättare, pedagog och kvinnosakskvinna. Hennes privata arkiv har hittills tagits omhand av hennes söner, men sedan Erland Bohlin avled i mars, har brodern Harald sett till att arkivet nu fått ett permanent hem i Arkiv Gävleborg.

Fem år senare skapade Annas syster Margit Sahlin Sveriges kyrkliga kvinnoråd, som sedermera, 1995, ombildades till Kvinnor i Svenska kyrkan.

Mer om Anna Bohlin på https://skbl.se/sv/artikel/AnnaBohlin, Svenskt kvinnobiografiskt lexikon artikel av Anna Bohlin, Harald Bohlin

Alva Myrdal-centrum och seminarium mot kärnvapen

FN:s internationella dag för eliminering av kärnvapen den 26 september högtidlighölls i Uppsala med ett digitalt seminarium Kärnvapenhotet – Sverige måste skriva under FN:s avtal om kärnvapenförbud. Seminariet hölls även för att hedra Alva Myrdal och uppmärksamma det nyskapade Alva Myrdal-centret för kärnvapennedrustning vid Uppsala universitet.

Seminariet uppmanade bland annat Uppsala kommunfullmäktige att anta förslaget att ansluta sig till ICAN City Appeal. International Campaign to Abolish Nuclear Weapons är en global organisation som samlar hundratals organisationer från hela världen, och fick ICAN Nobels fredspris 2017. ICAN City Appeal är ett upprop för att städer ska uppmana sin regering att ratificera FN:s kärnvapenkonvention.

– Vi väntar oss nu att svenska regeringen undertecknar avtalet om förbud mot kärnvapen, säger Ragnhild Greek.

I seminariet medverkade bland andra Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet IKFF Uppsala, Kvinnor för fred Uppsala, Uppsala FN-förening, Naturskyddsföreningen Östhammar.

Elisabeth Enger

Tacksamhet över livet

Siv Hansson (fr v), Siv Åström, Margareta Persson, Jenny Molander, Siv Cederlund, Ingegerd Hellberg deltog i årsmötet i Borlänge. Foto: Ingrid Wahlbäck

KviSk i Västerås stift bildades 1996. Inte någon gång under dessa 25 år har den årliga influensan slagit så hårt mot verksamheten som Covid-19. Efter årsmötet 2020 slog pandemin till med full kraft.

KviSK i Västerås stift höll i år årsmöte den 8 augusti på Mariagården i Norberg. Birgitta Larsson, Västerås höll ett fängslande föredrag om kvinnor, missionärer, som bröt ny mark för kvinnor i Svenska kyrkan genom att bryta igenom och ned patriarkala strukturer på missionsfälten

Årsmötet avslutades med besök i Norbergs kyrka, med kormattan som påminner om gruvbrytningens tid i Norberg. I mattan är invävt en förbön för Norbergs gruvarbetare.

– Ett värdefullt kulturinslag, som vittnar om dåtidens omtanke om de män som hade sina arbetspass i underjordens Norberg, kommenterar Ingegerd Hellberg.

Borlängeavdelningen av stiftsgruppen har också hållit sitt årsmöte.

”I ödmjuk tacksamhet över att vi lever redovisas år 2020”, så inleddes verksamhetsberättelsen för 2020. Där underströks värdet i det personliga mötet. Under årsmötet 2021 tändes ljus för i Borlänge avlidna i Covid-19. Ljus tändes för Inger Hägglund som under ett antal år var KviSks pianist och komponist.

Ingegerd Hellberg

Vill du bli medlem?

Gamla och nya medlemmar hälsar vi varmt välkomna!

Sätt in årsavgiften 100 kr på bankgiro 422-3699. Glöm inte ange namn, adress, födelseår och eventuell e-postadress.

Du kan även swisha medlemsavgiften till KviSk. Mejla då dina personuppgifter till Elisabeth Nilsson, kassor@kvinnorisvenskakyrkan.se

Swishnumret är: 123 691 859 3